Kicsiknek, nagyoknak, s őket kísérő, természetszerető felnőtteknek

BOCS!

MEDVÉS KALANDOK A KÖRNYEZET VÉDELMÉBEN

4–7 ÉVES GYERMEKEKNEK

A ceruzád kelleni fog!

Interaktív, környezet- és természetvédelmi, szemléletformáló, foglalkoztató füzet

ÍRTA ÉS RAJZOLTA A SZERZŐK ÉS TE

Írd ide a neved!

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM

A kiadvány
a Földművelésügyi Minisztérium
támogatásával jött létre.

www.szelektalok.hu

MÓÓÓÓKA

Készítette:
Exner Nika, Hankó Gergely, Saly Erika, Virág Annamária
Illusztrálta: Kerekes Kata
Lektorálta: Fügedi Tímea

Első kiadás
Minden jog fenntartva
Nyomta és kötötte: FOLPRINT Zöldnyomda
ISBN szám: ISBN 978-615-00-1439-5

A kiadvány megjelenését a Földművelésügyi Minisztérium támogatta.

Kiadja: Fiatal Környezetvédők Szakmai Egyesülete

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM

KIADVÁNYUNK INGYENES ÉS ONLINE IS LETÖLTHETŐ:
WWW.GREENIUS.HU

Greenius

TRÜKK

PÖTTYÖZÉS

RAJZRA FEL!

CARBON NEUTRAL PRINTED
FSC MIX Papír FSC® C031340
FOLPRINT
www.zoldnyomda.hu

Kiadványunk FSC papírra, karbonsemleges nyomtatással készült!

ELŐ A MANCSOKKAL!
MILYEN VARÁZSESZKÖZÖKRE
LEHET SZÜKSÉGED?

CSIGAVONAL

MINTASOROZAT

SZERVUSZ

SZERELKEZZ FEL,
ÉS CSATLAKOZZ
A MACKÓKHOZ
EGY IGAZÁN IZGALMAS
KALANDRA!

HASZNÁLJ TÖBB ESZKÖZT
ÉS RAJZAID SZUPEREBBEK LESZNEK!

KUPAKOT
NE FELEJTSD!

FOLTOZÁS

Te is látod?

Ott az erdőszélen!
Mik izegnek-mozognak ott?
Barna és szőrös krumplik?
Elég furcsa lenne! No, menjünk egy kicsit közelebb...
Barna és szőrös dinnyék? Neeem! Hiszen mozognak!
Óvakodjunk még közelebb...
De hiszen ez egy macicsalád! Nézd! Számoljuk
csak meg őket: egy, kettő, három, négy... ÖT
igazi barnamedve. Nahát! Itt Aggteleken?

Milyen ritka szerencsénk van, hogy láthatjuk őket!

bujkáló állatok

pompás móka lesz!

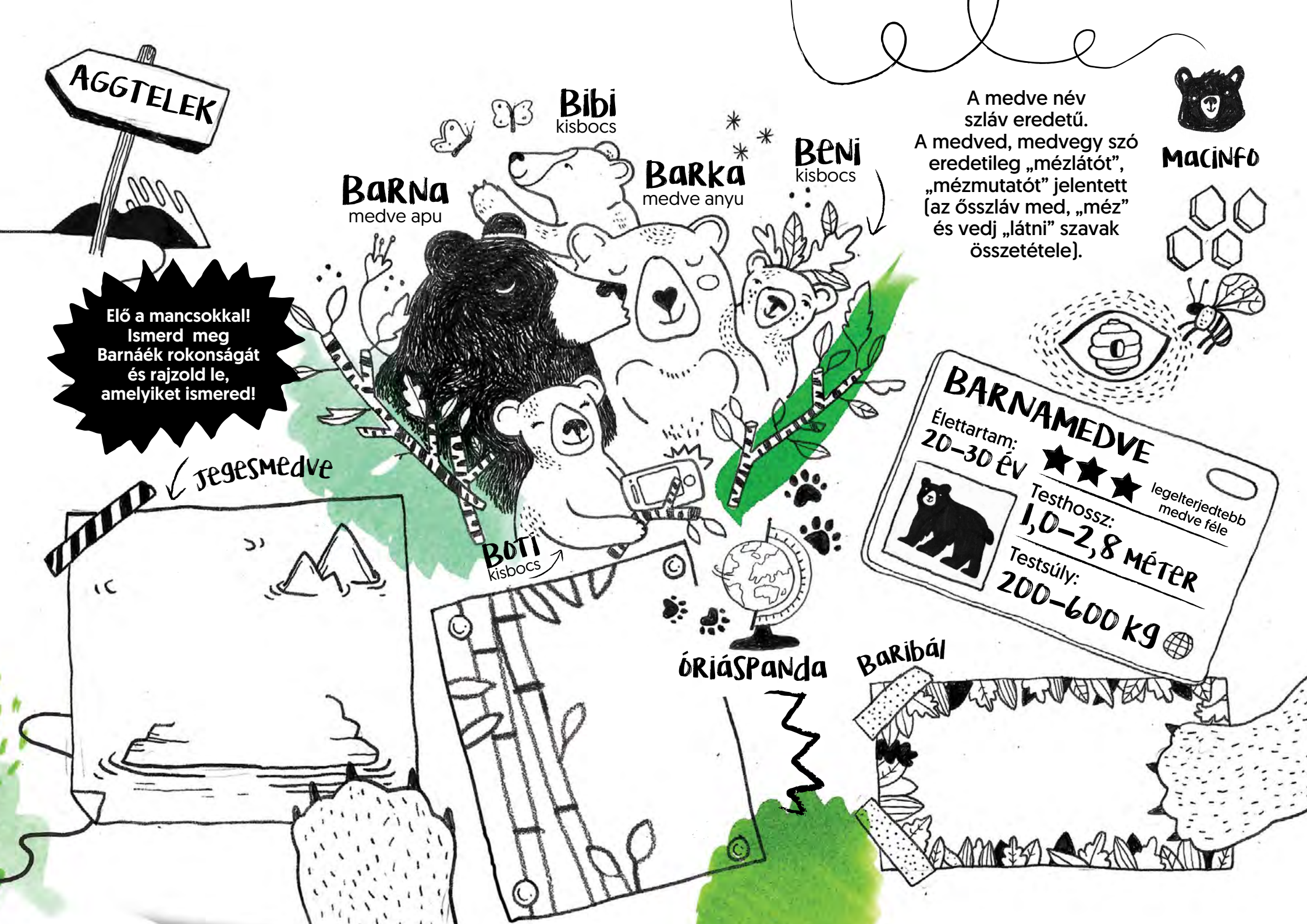
AGGTELEK
Elő a mancsokkal! Ismerd meg Barnáék rokonságát és rajzold le, amelyiket ismered!
Barna
medve apu
Bibi
kisbocs
Barka
medve anyu
Beni
kisbocs
Boti
kisbocs
A medve név szláv eredetű. A medved, medvegy szó eredetileg „mézlátót”, „mézmutatót” jelentett (az ősszláv med, „méz” és vedj „látni” szavak összetétele).
Macinfo
Barnamedve
Élettartam: 20–30 év
legelterjedtebb medve féle
Testhossz: 1,0–2,8 méter
Testsúly: 200–600 kg
Jegesmedve
Óriáspanda
Baribál

SZEDERELEDEL

– Apa! Apa! Nézd, mit talált Bibi! – ugrálta körül a cammogó Barna aput Beni, a medvebocs.
– Mutassátok! – Bibi, a kicsi macilány csillogó szemmel mutatta zsákmányát: a mancsában lévő vörösesfekete, apró golyót.
– Ó, hát ez feketeszeder. Igazi csemege! – mosolyodott el Barna apu.
– Itt nem messze találtuk! Ott a fák alatt. Milyen finom az illata! – szimatolt Beni.
– Na, ez az enyém! Én találtam! – csattant fel Bibi.
– Kis bocsok! Ne veszekedjetek! Inkább mutassátok meg a szederbokrokat, lakmározunk egy kicsit! – csitította a kölyköket Barka, az anyjuk. A kis bocsok szaladva, gurulva, brummogva előrevágtattak, de arra vigyáztak, hogy a kisebb fákat, virágokat ne tapossák le.
– Csodálatosan szép ez a vidék! – mélázott el Barna apu. – Na, hogy tetszik a kirándulás? Mondjátok el, eddig mi volt szerintetek a legjobb móka! A kis bocsok egymás szavába vágva lelkendeztek, miközben úgy habzsolták az édes gyümölcsöt, hogy a leve folyt a szájuk szélén és a mancsukon.
– Nekem az, amikor fogócskáztunk a fehér pillangókkal! Milyen ügyesen repültek, s milyen szépek! Engem kétszer is elkaptak! Pedig olyan picik! – kiáltotta Boti.
– Nekem az tetszett, amikor a patakon cammogtunk át! Anya, majd vigyük haza azokat a csillogó köveket! – kacagott a hasát fogva Bibi.
– Nekem ez a hely tetszik a legjobban! Én most már mindig csak szedret fogok enni! – csámcsogott Beni.

SZÍNEZNI VALÓ!!!

Elő a mancsokkal!

A bocsok jól szórakoznak. Te mivel töltöd a szabadidődet?

MACINFO

A mackóknak sajátos „nyelvük” van.
A szemükkel, fülükkel, orrukkal is veszik a nekik szóló üzeneteket.
Testtartással, hanggal és jól látható jelzésekkel „beszélgetnek” egymás között.

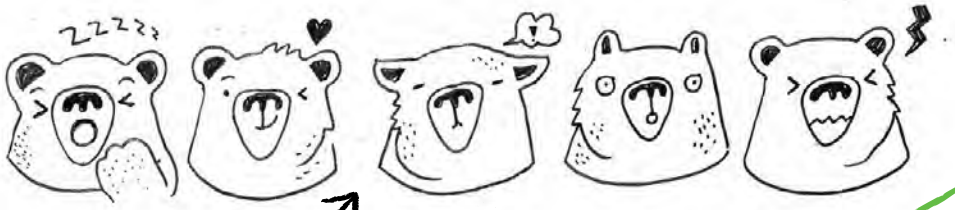

MIRE GONDOL A MEDVE?

KÖSSÉTEK ÖSSZE A SZEMETET A KUKÁVAL, A HULLADÉKOKAT PEDIG A SZELEKTÍV GYŰJTŐVEL:

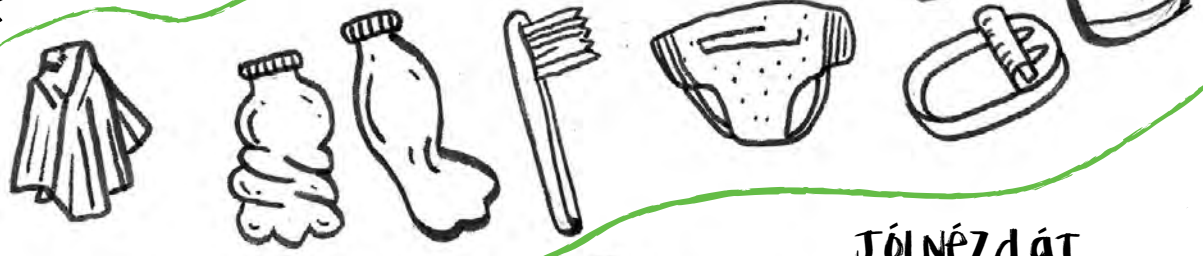

A szemét és a hulladék között az a különbség, hogy a szemetet nem lehet hasznosítani, a kukába való, a hulladék viszont nagyon hasznos, s ha szelektíven gyűjtitek, újra sok-sok minden készülhet belőle.

JÓL NÉZD ÁT, NEM HAGYTUNK KI VALAMIT!??

TESZEDD-es hulladékgyűjtő zacskó

... HÁT PERSZE, A „MACKÓNADRÁG"!!!

MI KELL EGY IGAZI ÖKOTÚRÁHOZ? SZÍNEZD KI A HOZZÁVALÓKAT!

BARADLAAA HANGJAAAA

A vígan heverésző,
játszadozó macicsalád mögül hirtelen mély hang zengett fel.
– Hahóóó! – Nagyot ugrottak a bocsok.
– Van itt valaki? – fordult a hang irányába Barna.
– Igen. Hát én! Nem láttok? Itt. A szikla tövében. A barlang vagyok.
– Szervusz. Ritkán hallani a barlangok hangját! A miénk is utoljára ükapámmal diskurált!
– Elnézést, kedves medvecsalád! Nem állt szándékomban. De úgy megörültem a társaságnak! Egyre ritkább ez errefelé...
– Te ki vagy? – dugta ki bátran a fejét a barlang felé Beni. – Baradla.
– Badar blabla? – kérdezte óvatosan Bibi.
– BA-RAD-LA. Baradla! Tudjátok, régebben nagy volt itt a nyüzsgés. Rengeteg denevér éldegélt a gyomromban. Hallgattam a csevegésüket, esténként mesélték egymásnak a régi legendákat. Pletykáltak, mi történik a nagyvilágban, néha még dalra is fakadtak. Igazán jól szórakoztam! De most már egyre ritkábban találkozom velük. Inkább csomagolnak, és odébbállnak. Túl zajos itt nekik. Sok az ember, szemetelnek, hangoskodnak.
– Én szívesen elmesélem, hogyan viselkedtem tegnap és ma! – lelkendezett Beni.
Baradla csak hallgatta és hallgatta az újdonsült barátai történeteit boldogan.
Később a macicsalád felcihelődött. Barka gondosan körbenézett, hogy nem maradt-e utánuk rendetlenség.
Azután visszatértek a patakmederhez, hiszen Bibi kérte, hogy gyűjtsenek csillogó köveket.

MACINFO

A denevérek „nyelve” az ultrahang, ami az emberek számára nem hallható magas hang. Nemcsak a tájékozódáshoz használják, hanem minden denevérnek saját hangja van, amit a többiek felismernek és meg is értenek.

JÓ TESTVÉREK JÓSVAFŐN

– Itt vannak a kavicsok! – kacagott fel Bibi, amint a testvéreivel visszaértek a patakmederhez. A víz négy szólamban csobogott, csilingelt a mancsaik előtt. Azt mondogatta:
– Tőlem kapjátok a legcsillogóbbat!
– De tőlem a legkerekebbet!
– Hát többen vagytok? – meredt a csörgedező vízre Beni.
– Négyen vagyunk testvérek – csilingelt a patak hangja. – Ő Tohonya, ők a húgaink, Kecső és Kajta, engem pedig Jósvának hívnak. Nem Jóska, hanem Jósva. Csak mondom! Errefelé szoktunk találkozni. Kajta érkezik mindig utolsóként, pedig nekem elhihetitek, Tohonya a leglustább. Aztán egymásba karolunk, és együtt hömpölygünk tovább. Csak nehogy az utunkat állja az eldobott szemét!
– Örülünk, ha ilyen vidám társaság érkezik! Fogadjátok el tőlünk ezeket a szerencseköveket, hogy mindig emlékezzetek ránk! Jósva három hófehér kaviccsal lepte meg őket, Tohonya három tökéletesen sima, szappanalakúval. Kecső állatos köveket adott: egy teknős-, egy elefánt- és egy delfinalakút, Kajta pedig három olyat, aminek a felszíne ragyogott, mint a gyémánt. A mackók a kövekből felépítették a saját barlangjuk kicsike mását. Amikor megszomjaztak, megkóstolták a patak vizét. Ahogy közel hajoltak a víztükörhöz, mókás apróságokat vettek észre: a lakását készítő tegzeslárvát, a víz felszínén csúszkáló molnárkákat. Ettől Botinak hirtelen ötlete támadt.
– Fogócskázzunk a víz tetején! – brummogott fel, és már el is rugaszkodott.
– Neee! Boti! Beleesel! – kiáltották egyszerre a testvérei, de már későn. Boti belebucskázott a patakba. A testvérei azonnal a segítségére siettek, és tolták-húzták, ki a partra.
– Ez nem volt jó ötlet! – rázta meg bundáját Boti szomorúan.
– Úgy látszik, a mackók nem tudnak úgy szaladgálni a víz tetején, mint ezek a molnárkák a hosszú lábaikkal. Milyen kár!

KÉSZÜLJ FEL
A REJTŐZKÖDÉSRE ÉS A LOPAKODÁSRA!
MILYEN SZÍNŰ RUHÁBA ÖLTÖZNÉL?
GYERE, LESSÜK MEG A TERMÉSZET SZÉPSÉGEIT!

LÉGY TÜRELMES!
LÉGY RÉSEN!

MÓKÁS MOLNÁRKA

SZEVASZ!!!
... TE HOGY KÖSZÖNSZ A BARÁTAIDNAK?

.....

.....

NE MARADJON ÜRES HELY!
FIRKÁLJ BÁTRAN!

HA PATAKPARTON JÁRSZ, FIGYELD MEG JÓ ALAPOSAN A VIZET! HIDEG VAGY LANGYOS A VIZE? SZÉP ÁTLÁTSZÓ VAGY ZAVAROS? BETEG? VAGY EGÉSZSÉGES? S KIK ÉLNEK A PATAKPARTON? HÁNY ÁLLATOT TUDSZ ÖSSZESZÁMOLNI?

Belőled is kiváló természetbúvár lehet!

SZALAMANDRA SZANDRA BAJA

Ahogy a mackók cammogtak tovább a patak mentén, egy mérges szalamandrába botlottak. Mitől lehet ilyen haragos?
– Hát hogy lesz így tiszta az ágynemű? Miben alszanak majd a kiskölykök? Az Agancsos-réti óvoda várja holnapra! – panaszkodott nagy hangon. Mellette hatalmas kupacban állt a szennyes, amelyet a patakban próbált tisztára mosni a mosódiójával. – Ha nem készülök el, megint velem fog veszekedni Hucul Ubul. Amióta ez a szigorú és pedáns paripa vezeti az óvodát, ott, kérem, figyelnek az ilyesmire! A lepedő legyen hófehér! Szeretném jól végezni a munkámat, de a patak vize egyre mocskosabb. Itt is egy szemét! Ott is egy szemét! Nézzétek! Bezzeg hajadon koromban!
– Hogy lehet ez, Szandra? – kérdezte Barka.
– Elszórják a szemetet a parton. Vagy egyenesen a vízbe dobják... Ki hallott még ilyet!? Szóltam én már fűnek-fának. Az erdei bölcsek tanácsa elé vittem a bajomat! Azóta fatáblákon hirdetik, hogyan kéne viselkedni, tán egyáltalán nem kéne ilyesmit idehozni! Pláne eldobni! Néhány szomszédom is segít néha. Amit lehet, összeszedünk. De a víz egyre koszosabb! Itt, a kedvenc helyemen pedig csak terebélyesedik a szemét. – Szandra, a szalamandra elpityeredett kétségbeesésében.

70%-BAN
VÍZ BORÍTJA A FÖLDÜNKET,
EZÉRT LÁTSZIK AZ ŰRBŐL NÉZVE
LEGINKÁBB KÉKNEK A BOLYGÓNK.

– Ne itasd az egereket!

– paskolta meg Barna. – Mi is segítünk! Bocsok! – fordult a családja felé.
– Most a szokásos ugrabugra helyett segítünk Szandrának.
Összehajtogatjuk a megszáradt lepedőket.
– Munkára fel! – brummogott fel Barka.
Hamar elkészültek. Már épp indultak tovább, amikor visszanézve látták, hogy emberek jönnek a természetvédelmi őrök szép ruhájában. Gondosan szedegették az elhajigált szemetet, és magukkal vitték.
– Anya, Apa! Nézzétek! Újra tiszta a patakpart!
– Bizony! Ha nem szemetelünk, ilyen is marad!

RENDES EMBER NEM SZEMETEL, A TÖBBIEKNEK PEDIG TILOS!

AJJJJJAJJJ

Segíts Barnáéknak rendbe tenni a patakpartot! Találd meg a 3 nem oda illő hulladékot és kösd össze őket az újrahasznosítás jelével!

VIDÍTSD FEL SZANDRÁT! TEDD SZÍNESEBBÉ A KÖRNYEZETET!

HOPPÁÁ, MI EZ A JEL?

HA KÉSZ VAGY... JÖHET EGY TITOK?

TITOK

Ezeket bizony a szelektív hulladékgyűjtőbe is lehetett volna dobni, és akkor polárpulcsi, bicikli és újra üveg készülhetett volna belőlük.

ÁLLATI ŐSERDŐ KALANDPARK

– Üdvözöljük Önöket itt, a bükki rezervátumban, az Állati Őserdő Kalandparkban! A macicsalád a Bükkbe kirándult. Egymásra boruló gyertyánfák alkotta kapunál álltak meg, ahol Sete, az őzsuta köszöntötte őket már messziről.

– Apaa! Egy igazi kalandpark? Juhú! Milyen magas bükkfák! Mennyi állat! Odanézz! Ott egy gőte is. Meg békák. És ott fent! Sólymok! – kiáltotta Beni.

– Ácsi, kis bocsom! – nézett szigorúan Barna, majd a parkőrző őzike felé fordult. – Jó napot, asszonyom! Elnézést kérek, a gyerekek már nagyon izgatottak.

– Megértem, medveuram! Lehetnek is! Rengeteg programot tudok ajánlani a kis bocsoknak.

– Nagyszerű! Mit merre találunk? Most járunk itt először.

– Ha balra indulnak, a Kétszáz éves bükkösben találják az extrém akadálypályát, amit nagyon fognak élvezni a csemeték! Ebben az irányban lesz a Bábakalács erdei irtás, ahol a vaddisznók várják Önöket helyi bükki csemegékkel. Ajánlom figyelmükbe a friss pisztrángot. Utána látni fognak az ösvény mentén hagyásfát, itt kezdődik az Agyagos sarazós terepjátékunk. Az erdei Avar Udvarban Sas Salamon, háromszoros bajnokunk várja a gyerekeket. Kisállat-megfigyelési foglalkozást tart minden órában játékos, érdekes előadással a kis természetbúvároknak. Vannak kúszó-csúszó pályarendszereink, és egy 12 állomásos barlangi bújócska kalandunk a kisebbeknek…

– Apa, menjünk már! – rángatták az apjuk bundáját a kis bocsok.

– Hát, köszönjük! – mosolygott rá az őzikére Barna.

– Tudna adni egy térképet? – kérdezte búcsúzóul medvemama.

– Elindulunk akkor a bükkösben, a többit pedig felfedezzük magunk.

– Természetesen. Ha még bármiben segítségükre lehetek, itt megtalálnak.

AZ EGÉSZ OLDAL RÁD VÁR!

JÓ SZÓRAKOZÁST!

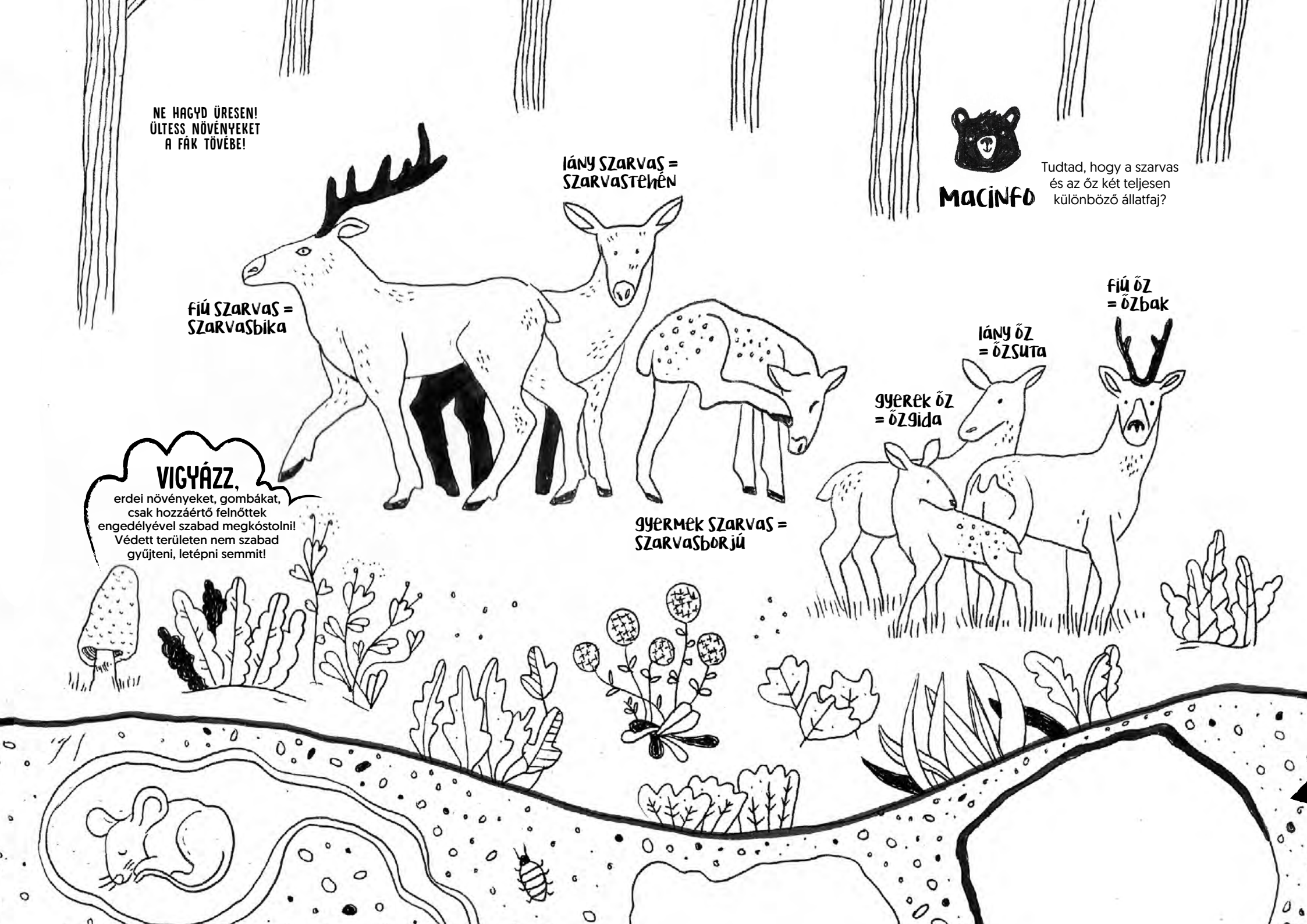
NE HAGYD ÜRESEN!
ÜLTESS NÖVÉNYEKET
A FÁK TÖVÉBE!
lány szarvas =
szarvastehén
fiú szarvas =
szarvasbika
gyermek szarvas =
szarvasborjú
MACINFO
Tudtad, hogy a szarvas
és az őz két teljesen
különböző állatfaj?
fiú őz
= őzbak
lány őz
= őzsuta
gyerek őz
= őzgida
VIGYÁZZ,
erdei növényeket, gombákat,
csak hozzáértő felnőttek
engedélyével szabad megkóstolni!
Védett területen nem szabad
gyűjteni, letépni semmit!

RAJZOLD LE A KEDVENC ERDEI ÁLLATAID, NÖVÉNYEID!

Aktivitás kis természetbúvároknak:

Lopakodjunk hangtalanul egy rejtekhelyre, és csak a fülünkre meg az orrunkra figyeljünk! Hány állat hangját tudod megkülönböztetni? Minek az illatát érzed?

KI LAKIK EBBEN AZ ÜREGBEN?

Mi az a medvehagyma?

Tavasszal az erdeinkben sokfelé előbújik a medvehagyma. Az erős illata miatt könnyű kiszagolni. A medvehagymát a barnamedvék is imádják, de mi is ehetjük, nagyon hasznos és egészséges növény.

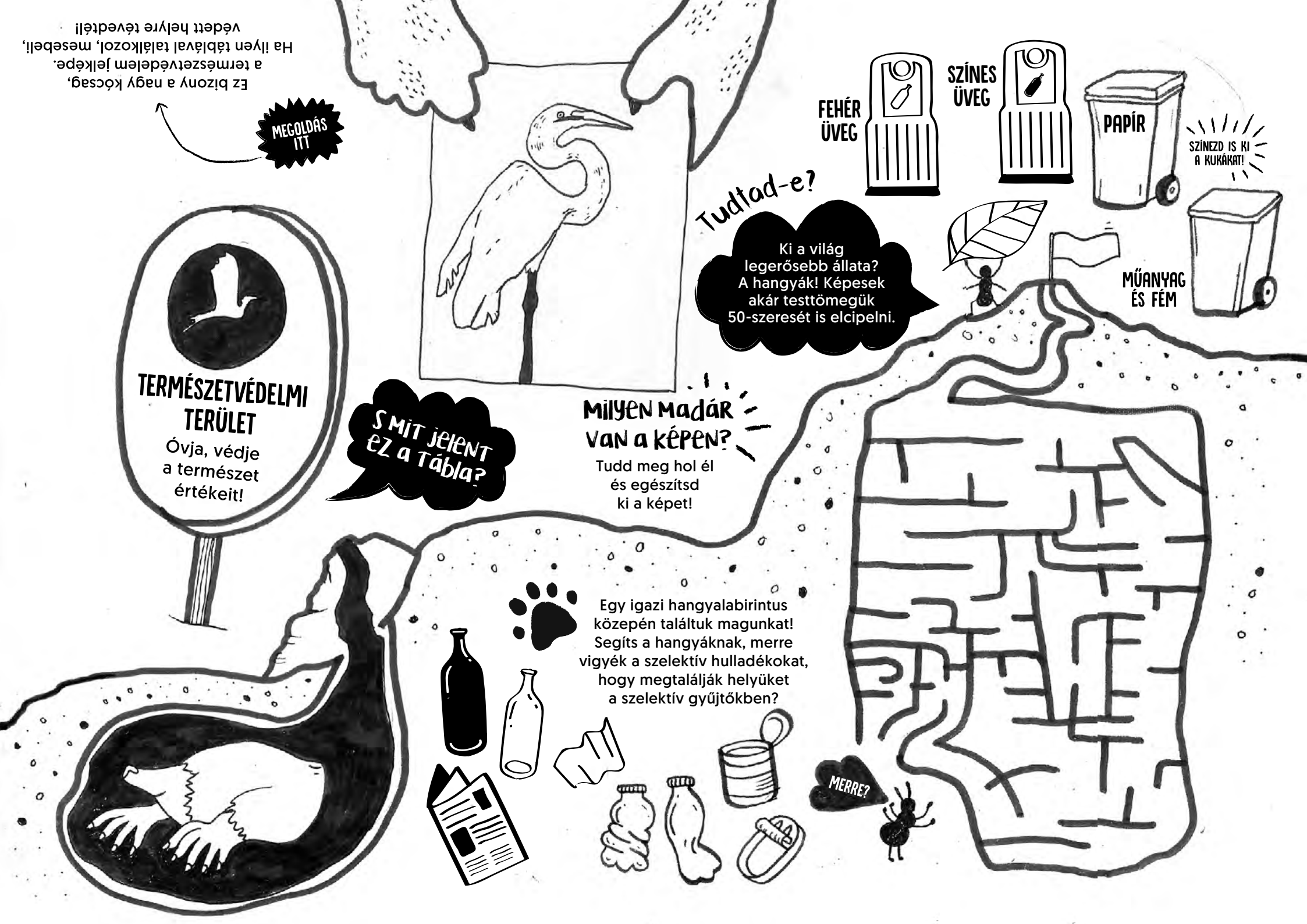
FEHÉR ÜVEG
SZÍNES ÜVEG
PAPÍR
SZÍNEZD IS KI A KUKÁKAT!
MŰANYAG ÉS FÉM
Tudtad-e?
Ki a világ legerősebb állata? A hangyák! Képesek akár testtömegük 50-szeresét is elcipelni.
MEGOLDÁS ITT
Ez bizony a nagy kócsag, a természetvédelem jelképe. Ha ilyen táblával találkozol, mesebeli, védett helyre tévedtél!
TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET
Óvja, védje a természet értékeit!
S MIT JELENT EZ A TÁBLA?
MILYEN MADÁR VAN A KÉPEN?
Tudd meg hol él és egészítsd ki a képet!
Egy igazi hangyalabirintus közepén találtuk magunkat! Segíts a hangyáknak, merre vigyék a szelektív hulladékokat, hogy megtalálják helyüket a szelektív gyűjtőkben?
MERRE?

ÖKOFALU, ZÖLD FALU

– Barna, ez a hely nem is olyan barátságtalan, pedig itt emberek laknak! Örülök, hogy rábeszéltél, hogy jöjjünk közelebb! – mosolyodott el Barka, ahogy megálltak és körülnéztek. A macicsalád egy gyümölcsösbe tévedt Gömörszőlősön. Az ökofaluban a taszító, városi, bűzös levegő helyett friss illat és zöldben pompázó, rendezett, dimbes-dombos környék fogadta őket. A kis bocsok sem tétlenkedtek, azonnal majszolni kezdték az édes és illatos almát. A szüleik eközben békésen szemlélték, hogy milyen szépen ringatóznak a fűszálak a domboldalon. Csend volt és béke, az öreg gyíkok a köveken sütkéreztek.
– Azért hagyjatok a gazdáknak, nem szabad a gyümölcsösüket megdézsmálni! – szólalt meg az egyikük.
– Kiknek? – kérdezték a kismackók.
– Hát az itt élő embereknek. Jóra való népség! Nagy barátai az állatoknak és a növényeknek.
Boldogan élünk itt együtt, egy helyen. Sok állat még segít is az embereknek: a kutya tereli a nyájat, a lovak húzzák a szekeret. Az emberek lenyírják a juhok gyapját, és megfejik a teheneket, hogy a gyapjúból fonalat, a tejből sajtot és vajat készítsenek. Sokat dolgoznak a földeken is, és este tánccal, énekkel, tábortűzzel ünnepelik meg az elvégzett munkát.
– Ez úgy hangzik, mint az a mese, amit anyánk szokott mesélni az ezeréves Óperenciás tengeren is túlról!
– ráncolta a homlokát Boti meglepetten.
– Jó hasonlat! Mi is szeretünk itt élni. Senki sem háborgat minket. Mesés táj, béke és nyugalom.
Mi másra vágyna egy olyan vénséges gyík, mint én?!
– Azok ott emberbarlangok? – kérdezte Bibi – Ilyeneket még nem láttam. Csillog a tetejük!
– Az emberbarlangok a házak. A napelemek csillognak a tetőkön, ahogy rájuk süt a napfény. A házak nem is büdösek, mert a gazdák száraz fával, különleges kályhában tüzelnek. A házakat vályogból építik: szalmából és sárból kis kockákat készítenek, azt tapasztják össze. A gazdák a koszos vizet sem engedik a patakba, gyökereken, homokon és köveken keresztülfolyatva, tisztán engedik tovább.
– Közelebb mehetünk? – Hát, ami azt illeti, lenne nagy felfordulás, ha egy egész macicsalád látogatna a faluba! Én amondó vagyok, inkább innen nézelődjetek!
Azzal a vén gyík visszaheveredett a napsütötte kőre.

Ha pedig sosem láttál még ökofalut, látogassatok el a legközelebbibe a családdal vagy ovis/sulis csoporttal!
www.elofaluhalozat.hu

ÉPÍTSETEK MAGATOKNAK KUNYHÓT EGY ERDEI TISZTÁSON VAGY VALAHOL A KÖRNYÉKEN, DE CSAK ABBÓL, AMIT AZ ADOTT TEREPEN, KISERDŐBEN TALÁLTOK!

TUDTAD-E, HOGY AZ EMBEREKNEK MÁR TÖBB MINT A FELE VÁROSBAN ÉL? TE HOL SZERETNÉL JOBBAN ÉLNI? VÁROSBAN VAGY VIDÉKEN?

SZUPERJÓÓÓ

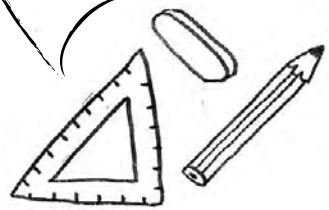

Tervezzetek saját falut!

Mit szeretnétek a kis ökofalvatokban csinálni? Mivel foglalkoznátok szívesen?

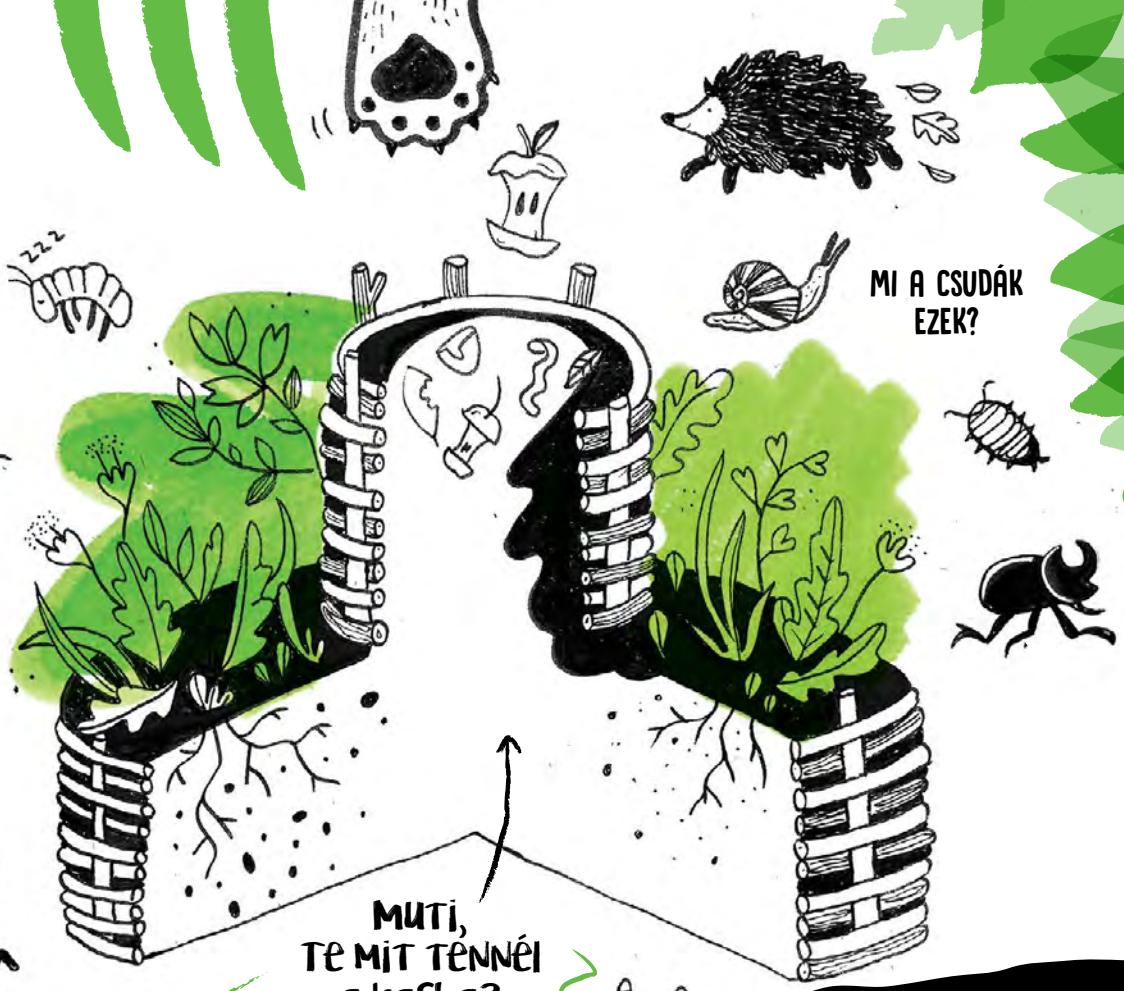

PRÓBÁLD KI TE IS A TERMÉSZET VARÁZSLATÁT!

A VARÁZSKAS

A komposztálás a legtermészetesebb dolog a világon, mégis egy igazi csoda! Most is van nálad biztos valami, ami kis varázslattal virágföldd é alakul, ha jó helyre teszed. Gyűjtsetek össze komposztálható (lebomló, „eltüntethető") dolgokat, mint például a répahéj, krumplihéj, almacsutka, fű, falevelek, és gyűjtsétek őket egy kijelölt helyre! Ha van kert, akkor a komposztládába vagy komposztdombra is rá tudjátok dobni. Kis segítséggel akár építhettek mogyoróvesszőkből egy komposztáló kast, ami a komposztálótok és a kis veteményesetek is lesz egyben. Tartsatok palántázós heteket, vagy látogassatok el a Szamóca kiskertész-tanoda egyik programjára!

HALIHÓ! HOL A HÓ?

– Apa, mikor érünk már oda??? – zengték a bocsok egyszerre, immár tizenhetedszer.
– Hamarosan. Már nincs sok hátra, látod, ez már a Tátra! Kitartás, kis bocsok! – nyugtatta őket Barna végtelen türelemmel.
– De jó újra itthon, a magas hegyek között! Már hiányzott a barlangunk. Újra az alvós Nyunyómmal télialhatok! Ugye, Anyu, megvan még a **Nyunyóm**?
– Persze, kicsinyem. Gondosan elraktam neked! – mosolygott Barka az izgatott Bibire.
– De Anya! Miért nincs még hó? Nem ezen a réten szoktunk hó-maci-angyalosat játszani? Ugye hógolyózhatunk Róka Rékáékkal? Úgy várom! – ábrándozott Boti.
– Apa, biztos olyan közel vagyunk már? Nem viccelsz? Hol a hó? – pásztázta Beni a késő őszi tájat. Szomjas fenyők néztek vissza rá, csendben pihegtek a madarak az ágakon. A rakoncátlan rókapajtások sem szaladtak eléjük. A vackukban hűsöltek. Beni csalódott volt.
– Melegszik az időjárás. Lassacskán, de változnak az évszakok. Nem olyan rideg már a tél sem, mint régen – mondta Barna.
– Túl sok az autó a városban, sok a kémény és a füst! – károgta Rikács, az öreg varjú a fejük felett.
– Ssssajnosss. Ssssok-sok füssssst..... – suttogta a szellő.

MACINFO

FIGYELJ EZ ÉRDEKES!

Február 2.

Ha a medve februárban meglátja az árnyékát a napsütésben, akkor a téli hiedelem szerint hosszú, elnyúló, hideg tél lesz.

A medvék a kevés táplálék miatt alszanak téli álmot, így vészelik át az ínséges hónapokat.

S mit jelent, ha a medve február 2-án meglátja az árnyékát?

novembertől

márciusig

Hallottál már a medvék téli álmáról, arról, hogy miért alszanak novembertől márciusig?

NEKED IS VAN ALVÓPAJTÁSOD? MI A NEVE?

Nyunyó

TERVEZZ HÓOPIHÉT!

ilyet csak szebbet!

VEZEDS HAZA A MEDVECSALÁDOT! TERVEZZ NEKIK ÚTVONALAT!

A mackócsalád már az otthona közelében járt. A hó is szállingózni kezdett. Hatalmas volt a mackóöröm! Milyen régóta várták erre a kicsik! Az egész család együtt játszott, dúlt a hócsata: nagymedvék a kismedvék ellen. Volt ám kacagás! Amikor már kőhajításnyira jártak a barlangtól, Barna így szólt: – Otthon, édes otthon! Itt az ideje, hogy téli álomra hajtsuk a fejünket mindannyian!

RAJZOLJ POSZTERT a bocsok szobájába!

KEDVES BARKA ÉS BARNA!

Remélem, erőben, egészségben talál Titeket a levelem! Szomorú hírem van. Azért ragadtam tollat, hogy szóljak, megváltozott a levelezési címem. Itt az Északi-sarkon egyre melegebb az időjárás, és olvadni kezdtek a hatalmas jégmezők. A környék nagy része vízzé változott, az otthonom is veszélybe került. Menekülnöm kellett. Átmenetileg a rozmárokhoz költöztem, nagyon örülök, hogy befogadtak. Ha jön a hideg évszak, útra kelek, hogy egy igazi, új otthont találjak. Drukkoljatok nekem! Remélem, nálatok jobb a helyzet!

IDE ÍRHATTOK NEKEM:
URZUSZ JÉGMEZŐ, ROZMÁR FICAK 42., ÉSZAKI-SARK
VAKARJÁTOK MEG A KICSIK HÁTÁT HELYETTEM IS,
BIZTOS JÓ NAGYOT NŐTTEK!
ÖLELLEK BENNETEKET,
ÉS SOKAT GONDOLOK RÁTOK!

SZERETETTEL
Jeges Medve

TISZÁBÓL HALÁSZVA! WWW.PETKUPA.HU

Elő a mancsokkal!

Illetve a patákkal és a tappancsokkal! Találd ki melyik erdőlakóhoz melyik lábnyom tartozik!

TÖKÉLETES TÉLI ÁLOM PÓZ

NAGYON CUKIK!

– Egek! Ez szörnyű! – szólt aggódó hangon Barka.
– Tehetünk esetleg valamit? Hogy segíthetnénk neki?
– Ezen a helyzeten legfeljebb az emberek segíthetnek – mondta szomorúan Barna.
– De azért Jeges biztosan örülne, ha írnánk neki gyorsan egy válaszlevelet, amiben elmesélnénk a magyarországi kalandjainkat. Az talán jobb kedvre derítené! Utána pedig – ásított nagyot – tényleg itt az ideje, hogy megvessük a téli vackot!

TE HOGY ALUDTÁL TEGNAP? MIT ÁLMODTÁL?

„TÉRKÉP E TÁJ"

Eljött a tavasz, olvadni kezdett a hó. Az erdei élet ismét felpezsdült, az egyre melegebb reggeleket madarak dalárdája köszöntötte. A macicsalád a barlang mélyén szunyókált. Barna nyitotta ki a szemét elsőként. Míg ő lassan feltápászkodott, Boti horkantott egyet az anyjához bújva, Beni a másik oldalára gurult, Bibi pedig magához szorította a Nyunyóját. Barna medve csendben, nehogy a többieket felébressze, kilopakodott a hajlékuk bejáratán, és elsőként ellenőrizte, látja-e a saját árnyékát. – Hmmm... idén sincs itt – brummogta. Ezután, mint minden évben, megkereste a legmagasabb fenyőfát a környéken. Ez volt az ő hagyományos tavaszköszöntője. Felágaskodott, a hátát a törzsnek támasztotta, kezdődhetett a medvetánc, a vakarótorna: hármat fel, egyet jobbra, kettőt balra és le. Hármat fel... – Hú, az öreg csontjaim. Egész berozsdásodtam! – gondolta.

– Lássuk, bírom-e még a csúcsig!

Azzal nagy lendületet vett, és felkapaszkodott a fára. Ámulatba ejtő látvány tárult elé! Belátta az egész környéket, és még azon is túl. Nincs még egy ilyen csodálatos hely! Ahogy a barlang irányába kémlelt, észrevette, hogy időközben a kis bocsok és Barka is előóvakodtak. A harsány brummogásukból ítélve máris a feneketlen bendőjük korgását igyekeztek csillapítani. Elvégre itt az ideje élelmet gyűjteni a hosszú tél után!

– Hogy elrepült az idő! És milyen izgalmas dolgok történtek az előző évben! – morogta, ahogy büszkén figyelte a családját. Kicsit még időzött a fa tetején, alaposan szemrevételezte, mi változott az erdőben. Aztán sóhajtott egy nagyot, és ügyesen megindult lefelé, hogy ismét csatlakozzon családjához.

KÉSZÍTSETEK ÖRÖM–BÁNAT TÉRKÉPET!

Fedezzétek fel a környéket, és jelöljétek mosolygós arccal, hol vannak örömpontok (pl. legnagyobb fa, kis patak, szép virág, rejtőzködő béka), s szomorú arccal, hogy hol vannak bánatpontok, amik szomorúságot okoznak (pl. letört ág, eltaposott rovar, fatörzsbe vésett szív)!

Hogyan lehetne ezen változtatni?

KÉSZÍTSÜNK EGYÜTT NAPTÁRAT!

JANUÁR

01. Látogatás az esztergomi Duna Múzeumba, ahol a víz az úr, vagy a közeli folyópartra, tópartra, patakhoz!

FEBRUÁR

Irány az erdő, hóvirágkereső túra (leszedni tilos!) (úti tipp: Alcsútdobozi Arborétum)

deszééép

02.01. A Tisza Élővilágának Emléknapja

FEBRUÁR

MÁRCIUS

03.21. A tavasz első napja. Ünnepeljük meg egy nagy családi sétával a közeli erdőben, ligetben, folyó- vagy tóparton!

MÁRCIUS

03.22. A víz világnapja. Rajzolj vízcseppeket, s ha már tudsz írni, írd bele a gondolatodat! Aznap csak csapvizet igyál, kerüld az üdítőket!

ÁPRILIS

04.22. Föld napja. Ültessetek virágot vagy akár egy facsemetét! Épüljetek, zöldüljetek!

MÁJUS

05. „Májusi eső aranyat ér!” – ha esik, fel a gumicsizma, irány a pocsolya-túra!

MÁJUS

05.10. Madarak és fák napja. Lessetek meg minél több madarat, helyezzetek ki pár odút!

JÚNIUS

06. Keressetek fel „szedd magad” termőhelyeket! Itt a nyári szünet! Kirándulás, evezés, játék a szabadban, fagyi.

TEGYÉL JÓÓÓÓÓÓÓÓT!

06.05. JÚNIUS

Környezetvédelmi Világnap – Tegyél valami jót a környezetedért!

06.02. JÚNIUS

Húsmentes világnap: Beszéld meg otthon, hogy ezen a napon ne egyetek húst!

06.29. JÚNIUS

Nemzetközi Duna-nap: **Minden folyón rendezvény, ki a partra, hajóóóóra!**

06. JÚLIUS

Meggyszedés és málnaevés. Minden ujjad végére egy szem málna, tollal szeme, szája.

08. AUGUSZTUS

Gyakori a csillaghullás, sötét helyen kémlelve az égboltot, ha szerencséd van, látni lehet!

08. AUGUSZTUS

A túlfogyasztás napja.

09.03. SZEPTEMBER

Takarítási Világnap

09.22. SZEPTEMBER

Autómentes nap. Ezen a napon, ha teheted, ne ülj autóba, s mondd el a szüleidnek, miért nem!

10. OKTÓBER

gesztenye, makk, őszi színes falevelek, őszi kompozíciók!

OKTÓBER

10.

Október
első hétvégéje.
Madármegfigyelési
Világnap: Jártatok már
a Dinnyési-fertőn?
Itt az igazi
madársokadalom!

OKTÓBER

10.04.

Állatok világnapja;
okt. első hete: erdők
hete. Nyomozz! Keress
olyan nyomokat, amik
arra utalnak, hogy állat
járt ott!

NOVEMBER

11.

Az adventi koszorúk
készítésének ideje.
Használjuk újra
kreatívan, amit csak
lehet!

NOVEMBER

11.

November utolsó
pénteke:

**Ne vásárolj
semmit nap!**

NOVEMBER

11.

November
utolsó hete:
**Európai
Hulladékcsökkentési
Hét**

DECEMBER

12.13.

ültess búzát, karácsonyra
kikel. Remek ajándék!!!
Karácsonyi ajándék
öko-tippek: készíts almából,
fenyőágból, egy gyertyából
és egy szalagból asztaldíszt
nagymamának, anyának stb.

DECEMBER

12.

Madárkarácsony
ünneplése (madáretetők
készítése, madáreleség,
madarakról versek, dalok
gyűjtése, gyertyás séta
a település legöregebb
fájához, etető
kihelyezése, dal, vers).

**JÓ
SZORAKOZÁST
A NEVES
NAPOKHOZ!**

20

TUTI ZÖLD TIPP SZÜLŐKNEK!

1. Reduce: Csökkentsd a hulladékaidat! Használj kulacsot, uzsonnásdobozt, vászonszatyrot!

2. Rethink: Gondold újra, mindig van egy jobb megoldás!

3. Refuse: Utasítsd vissza! Ne fogadj el nejlonzacskót a boltban vagy a zöldségesnél! Vigyél kosarat, szatyrot vagy dobozt!

4. Recycle: Szelektálj és hasznosíts! Használj újrahasznosított papírt, füzetet, táskát, tollat!

5. Reuse: Használd újra! Írj a papír mindkét oldalára! Firkapapírnak, jegyzetnek jó a használt papír is!

6. Repair: Javítsd meg! Adj még egy esélyt a széknek, vagy a mosógépnek! Ha ügyes vagy, Te is meg tudod javítani!

7. Éhesen és vászontáska nélkül soha ne indulj el vásárolni! A jóllakott vásárló kevesebb terméket vásárol, és csak arra szorítkozik, amire tényleg szüksége van.

8. Gondold meg vásárláskor, kit is támogatsz! Minden elköltött forintoddal szavazol annak a terméknek az előállítójára, csomagolására, az alapanyagainak előállítási módjára! Ezért fontos, hogy TUDATOS FOGYASZTÓ váljon belőled!

9. Használj bevásárlólistát! Ha előre összeírod, mit szeretnél vásárolni, kevesebb szükségtelen terméket fogsz beszerezni a boltban. Ne dőlj be a látszólag „akciós” termékeknek!

10. Járj lehetőleg helyi piacra: kevesebb csomagolóanyagot, de frissebb és egészségesebb árut viszel haza. S közösségi élménynek sem utolsó!

11. Készíts menütervet: gondold át, hogy mit, mennyit és mikor fogtok enni, majd ennek megfelelően készíts bevásárlólistát! Így könnyedén elkerülheted a túlköltekezést, és élelmiszert sem fogsz kidobni többé.

12. Keresd a tartós, időtálló termékeket és a természetes alapanyagokat! Ha elsőre drágábbnak is tűnik, kalkuláld bele, hogy a gyengébb minőségűt hamarabb kell majd pótolnod!

13. Az élelmiszerek és kozmetikumok rengeteg felesleges (és káros) anyagot tartalmazhatnak. Ne kezeld magad vegyszerrel, ha vegyszer nélkülit is kaphatsz! Ecet, szóda, citrom: ez a 3 dolog szinte mindenre jó!

14. Kerüld az eldobható, egyszer használatos termékeket! Legyen saját bögréd és ételhordód! Meglásd, a példa ragadós lesz!

15. Friss, hazai idényzöldség és -gyümölcs! Mindig a szezonális, hazai termékekkel érdemes pótolni az energiát és a vitaminokat! Télen savanyúság és befőtt, nyáron csupa friss finomság!

16. Az állattartás jobban hozzájárul a klímaváltozáshoz, mint a közlekedés. Egyél kevesebb húst és tejterméket! A klíma és az egészséged is meghálálja.

17. Igyál csapvizet! A legtöbb helyen tökéletes minőségű a csapvíz, nem kell csomagolni és kamionnal szállítani. Olcsóbb is. Ha a csapvíz nem opció, rendelhetsz szikvizet, szódavizet, vagy kutass fel egy közeli forrást!

18. Reuse: Használd újra! Írj a papír mindkét oldalára! Firkapapírnak, jegyzetnek jó a használt papír is!

19. Nyaralj itthon! Fogadjunk, hogy még egy csomó jó helyen nem voltál kis hazánkban! Próbáld ki az öko-, és falusi turizmust!

20. Nem kell mindent egyszerre. Kis lépésenként alakítsd át az életmódod! Kezdd a legvonzóbb, legérdekesebb vagy legkönnyebb dologgal, de ne ragadj le ennyinél! dologgal, de ne ragadj le ennyinél!

HASZNOS FORRÁSOK, NÉZZ UTÁNA:

A kiadványunk letölthető a Greenius honlapjáról
www.greenius.hu

A Földművelésügyi Minisztérium hulladékos honlapja
www.szelektalok.hu

A Hulladékcsökkentési Hét honlapja
www.szelektalok.hu/hulladekcsokkentesihet/

Hulladékból Termék portál oktatóanyagokkal
www.hulladekboltermek.hu

Hulladék Munkaszövetség – www.humusz.hu

Tudatos Vásárlók Egyesülete – www.tudatosvasarlo.hu

Magyar Madártani Egyesület – www.mme.hu

Aggteleki Nemzeti Park – www.anp.hu

Duna-Ipoly Nemzeti Park - www.dunaipoly.hu

Fűts okosan kampány – www.futsokosankampany.hu

Vállalj Te is valamit a környezetért - www.vallalom.eu

Környezeti nevelés és egy kis matek - www.zoldmatek.hu

Magyar Környezeti Nevelési Egyesület – www.mkne.hu

OKOSODJ!
TÁJÉKOZÓDJ!